

ภาษาอังกฤษแบบซ้ำชั้น

อาจารย์ ดร. กานดากร เจริญกิตตวร
สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนวิวัฒนาการและอภิปรายทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับอารมณ์ขันที่แสดงออกทางภาษาพร้อมกันนั้นจะได้กล่าวถึงอารมณ์ขันในภาษาอังกฤษเป็นตัวอย่างเพื่อสนับสนุนหรือแย้งแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงลักษณะเด่นๆ ของเรื่องตลกและรูปแบบวิธีการเล่าเรื่องตลกที่ผู้พูดภาษาอังกฤษมักจะนิยมเล่นกัน การนำเสนอนี้อาจจะเกิดประโยชน์แก่ผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นอาจารย์คนไทยในด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแต่วัตถุประสงค์ต่างๆ อารมณ์ขันในภาษาอังกฤษที่จะหยิบยกมากล่าวถึงในบทความนี้จะเน้นเฉพาะที่เป็นแบบของอเมริกันและอังกฤษเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากทั้งสองนั้นน่าจะเป็นตัวแทนที่ดีของอารมณ์ขันในภาษาอังกฤษได้ ส่วนเรื่องตลกภาษาอังกฤษที่จะกล่าวถึงในบทความนี้จะเน้น 2 ประเภทหลักๆ ประเภทแรกได้แก่เรื่องตลกที่เล่นกับภาษา อีกประเภทหนึ่งได้แก่เรื่องตลกเกี่ยวกับค่านิยมความเชื่อในสังคมชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสังคมอเมริกันและสังคมอังกฤษ

คำสำคัญ: อารมณ์ขัน อารมณ์ขันทางภาษา อารมณ์ขันแบบผู้พูดภาษาอังกฤษ เรื่องตลกภาษาอังกฤษ

Abstract

This paper is an academic article aiming to review the evolution of and discuss the theories and assumptions of verbal humor and particularly talk about English humor as illustrations supporting or going against those theories and assumptions. Also, certain ways English native speakers poke for fun or deliver jokes will be presented so that Thai EFL teachers will have some resources for pedagogical purposes. In this paper, however, only British and American humor will be mainly discussed as they appear to be good

representatives of English humor. The English jokes presented in this article include two main types. One is grammar-lexico based and the other is culture based, which mainly concerns social values or belief and ethnic humor in American and British society.

Key Words: humor, verbal humor, English humor, English joke

ภาษาอังกฤษแบบขำขัน

1. บทนำ

(1)

A man met his friend whom he hadn't seen for a long time and asked him:

"I heard that you got married."

"Yes, that's true" answered the friend.

"Tell me" said the other, "did you marry for love or money?"

"To tell you the truth," answered his friend. "When I got married,

I thought I was marrying for money, but after the wedding, it turned out that my wife had no money whatsoever."

So, he concluded "it must have been for love after all."

(Zajdman 1991: 29-30)

เรื่องตลกภาษาอังกฤษนี้น่าจะเป็นที่เข้าใจได้ง่ายและตลกขบขันสำหรับผู้เรียนคนไทย เนื่องด้วยเนื้อหาในเรื่องเป็นลักษณะพื้นฐานทั่วไปของมนุษย์ กล่าวคือ เป็นเรื่องของผู้ชายที่แต่งงานเพราะหวังดกถึงข้าวสาร แต่สุดท้ายตัวละครกลับต้องผิดหวัง จึงจำใจยอมรับว่าตนแต่งงานเพราะความรักแทน

อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าเรื่องตลกภาษาอังกฤษนั้นจะเป็นที่เข้าใจได้ง่าย หรือเข้าใจแล้วจะต้องรู้สึกขบขันเหมือนเจ้าของภาษาทุกเรื่องเสมอไป

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเรื่องตลกซึ่งอยู่ในรูปของปริศนาคำทายอันหนึ่ง ซึ่งได้เคยเล่าให้เพื่อนร่วมงานที่เป็นอาจารย์คนไทยท่านหนึ่งที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมาตลอด และได้มีโอกาสไปใช้ชีวิตในประเทศที่มีเจ้าของภาษาอาศัยอยู่เป็นเวลาหลายปีฟัง แต่ก็พบว่าเขาไม่ได้รู้สึกตลกขบขันกับเรื่องดังกล่าวเลย

(2)

Why did the cookie cry?

Because its mother had been away for so long.

เรื่องนี้หากดูตามภาษาเขียนจะรู้สึกว่าการตอบไม่ได้สอดคล้องกับคำถามเลย ต่อเมื่อออกเสียงแบบเจ้าของภาษาในระดับความเร็วปกติของภาษาพูดซึ่งโดยมากคำที่ไม่ใช่คำแสดงเนื้อหา แต่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ เช่น บุพบท มักจะไม่ได้รับการลงเสียงหนัก (unstressed) จึงอาจได้ยินคำนั้นๆ ไม่ชัดเจนมาก เพราะเสียงสระสั้นลงกลายเป็นเสียง schwa /ə/ คำว่า for จะกลายเป็น /fər/ ซึ่งก็จะทำให้เราได้อีกหนึ่งคำตอบที่ออกเสียงคล้ายคลึงกัน คือ *away for = a wafer* สรุปว่าแม่ของคุกกี้กลายเป็นขนมอีกชนิดหนึ่งไปนั่นเอง

หากเราดูโครงสร้างของเรื่องตลกแบบผิวเผิน ดูแล้วก็ไม่น่าจะขบขันอะไร โดยมากมักมีบทเกริ่นนำ หรือประโยคคำถามนำ แล้วตามด้วยข้อความที่พลิกความคาดหมาย หรือ

เรียกเป็นศัพท์เทคนิคในภาษาอังกฤษว่า "punch line" แต่ในทางกลับกันหากเราย้อนถามกลับว่าด้วยเหตุใดๆ ประเภทที่มีการพลิกความคาดหมายจำเป็นไหมที่จะต้องก่อให้เกิดความตลกขบขันเสมอไป เราก็คงพอจะตอบได้ว่า "ไม่จำเป็น" เพราะนวนิยาย เช่น เรื่องแนวสืบสวนสอบสวนหรือแนวฆาตกรรม ก็มักจะจบลงแบบพลิกความคาดหมาย ตัวละครบางตัวไม่น่าจะเป็นฆาตกรก็กลับกลายเป็นฆาตกรตัวจริงไปได้ ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้เราฮาหรือหัวเราะ

นับเป็นเวลาร่วมศตวรรษที่มีนักคิดนักปรัชญาหลายแขนงต่างพยายามหาคำตอบว่าทำไมเราถึงรู้สึกฮา และตัวกระตุ้นที่จะทำให้รู้สึกฮาได้นั้นน่าจะมีองค์ประกอบอย่างไร แตกต่างจากสิ่งที่ทำให้ไม่ฮาอย่างไร นักภาษาศาสตร์ก็เช่นกัน ได้พยายามหาคำตอบและวิเคราะห์โครงสร้างโดยเน้นวิเคราะห์ตัวภาษา หรือที่เรียกกันเป็นภาษาอังกฤษในการวิจัยแขนงนี้ว่า "verbal humor" ซึ่งเมื่อวิเคราะห์กันอย่างจริงจังแล้ว คำตอบที่ลึกซึ้งไม่พ้นก็คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ถูกหลอมรวมอยู่ในตัวภาษา หากเราไม่ใช่ผู้ที่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมในสังคมหนึ่งๆ เราย่อมจะพบว่ามึบอຍครั้งที่เราไม่เข้าใจว่าเจ้าของภาษาเขาหัวเราะอะไรกันหรือทำไมเขาจึงขำกับเรื่องนั้นๆ นักภาษาศาสตร์ เช่น Raskin (1985) จึงเสนอแนวคิดแยกระหว่างสมรรถนะทางภาษา (linguistic competence) และสมรรถนะทางอารมณ์ขัน (humor competence) ดังนั้นการจะเรียนภาษาที่สองให้ได้ดีจริง เราจะต้องเข้าถึงหรือ "รู้" (acquire) ให้ได้ทั้งสองอย่าง ซึ่งแน่นอนว่าอย่างหลังนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยากกว่า

ในบทความนี้ ผู้เขียนจะได้ทบทวนและอภิปรายทฤษฎีทางอารมณ์ขัน โดยเน้นทฤษฎี

และแนวคิดที่เสนอโดยนักภาษาศาสตร์เป็นสำคัญ พร้อมแสดงตัวอย่างเรื่องตลกภาษาอังกฤษ ประกอบคำอธิบาย จากนั้นจะกล่าวถึงอารมณ์ขันที่แสดงออกทางภาษาของผู้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ โดยจะแบ่งเป็นสองกลุ่มหลักๆ คือ เรื่องตลกที่เล่นกับตัวภาษา เช่น การเล่นคำ (puns) ดังเช่น ตัวอย่างเรื่องที่ 2 และเรื่องตลกที่เกี่ยวกับลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม

อนึ่ง เรื่องตลกนั้นมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ มีลักษณะเดียวกันกับ "นิทานมุขปาถะ" กล่าวคือ เป็นเรื่องเล่าต่อๆ กันมาจนไม่ทราบต้นตอว่าใครเป็นผู้แต่งคนแรกกันแน่ หรือมีการดัดแปลงถ้อยคำสำนวน (wording) ไปบ้างเล็กน้อยในระหว่างการเล่าต่อไปยังอีกคนหนึ่ง ดังนั้นตัวอย่างเรื่องตลกภาษาอังกฤษที่จะหยิบยกมากล่าวถึงในบทความนี้จึงอาจมีหลายเรื่องที่คุณเขียนไม่สามารถระบุที่มาได้ เนื่องจากได้ยินได้ฟังจากเพื่อนชาวต่างชาติอีกทีหนึ่ง แต่หากเรื่องใดปรากฏเป็นตัวอย่งในงานวิจัยของผู้อื่นซึ่งเขาเป็นผู้เสนอคนแรก หรือปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ใดๆ ก็จะระบุมาให้ทราบ

2. วิวัฒนาการของแนวคิดทฤษฎีทาง

ภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขัน

Attardo (1994: 26-28) ได้กล่าวถึง Cicero ว่าเป็นนักปรัชญาคนแรกที่ศึกษาอารมณ์ขันในแบบภาษาศาสตร์ โดย Cicero ซึ่งเป็นชาวโรมัน ได้จำแนกประเภทของเรื่องตลกไว้เป็น 2 ประเภทหลักๆ ที่แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า "verbal and referential jokes" กล่าวคือ ประเภทแรกนั้นจะเป็นเรื่องตลกที่เล่นกับภาษา ส่วนประเภทหลังจะเป็นเรื่องตลกประเภทที่อ้างอิงถึงบุคคลหรือสิ่งของที่มีอยู่จริง ได้แก่

เกร็ดขำขัน (anecdote)¹ และการล้อเลียน (caricature)

สำหรับการศึกษารมณชั้นในภาษาอังกฤษนั้น Hockett (1973) ซึ่งนับได้ว่าเป็นนักภาษาศาสตร์คนแรกๆ ที่พยายามศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ชั้นในภาษาอังกฤษ โดยวิเคราะห์เรื่องตลกในภาษาอังกฤษ แล้วจัดประเภทไว้เป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ "poetic jokes" และ "prosaic jokes" ประเภทแรกเป็นเรื่องตลกที่เล่นกับกฎเกณฑ์ของตัวภาษา ส่วนประเภทหลังเป็นเรื่องตลกที่พูดถึงเหตุการณ์หรือบอกเล่าประสบการณ์ หากเราพิจารณาการจัดประเภทดังกล่าวนี้ให้ดี อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่ Hockett (1973) ค้นพบนั้นมีได้ต่างอะไรจากที่ Cicero (อ้างใน Attardo; 1994, 826-28) ได้

¹ ในที่นี้ผู้เขียนใช้คำว่า "เกร็ดขำขัน" แทนคำว่า anecdote โดยใช้ตาม อภิธานศัพท์ (2537) แม้ว่าอาจจะมี anecdote บางเรื่องที่ไม่ขำ แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว ก็มักจะเป็นเรื่องขำขัน มิเช่นนั้น Cicero คงจะไม่จัด anecdote เข้าเป็นประเภทหนึ่งของเรื่องตลก นอกจากนี้ นักภาษาศาสตร์ที่เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ด้วยบทที่ขบขัน (humorous discourse) เช่น Attardo (1992) ก็ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้เช่นกันว่า คนส่วนใหญ่มักจัด anecdote ว่าเป็น joke เนื่องจาก anecdote มักมีลักษณะขบขัน ในทัศนะของผู้เขียน หากมองตามแนวคิดทฤษฎีต้นแบบ อาจกล่าวได้ว่า prototypical anecdote จะมีลักษณะขำขัน ขณะที่กลุ่มที่ไม่ตลกขบขันน่าจะจัดเป็น non-prototypical anecdote (อนึ่ง Attardo (1992) เมื่อเห็นว่าลักษณะที่ขบขันไม่อาจแยก anecdote ออกจาก joke ได้ จึงได้อธิบายในแง่มุมอื่น กล่าวคือ anecdote จะเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และผู้ฟังก็พร้อมจะเชื่อตามว่าเหตุการณ์ในเรื่องที่เล่าถึงบุคคลดังกล่าวนั้นเคยเกิดขึ้นจริง ขณะที่เรื่องตลกมีลักษณะเป็นเรื่องที่สมมุติขึ้น เหตุการณ์ในเรื่องไม่ใช่เรื่องจริง)

เคยวิเคราะห์ไว้เมื่อสองพันกว่าปีก่อน เพียงแต่ งานของ Hockett (1973) มีประเด็นเพิ่มเติมที่น่าสนใจกว่า กล่าวคือ มีการใช้หลักการทางภาษาศาสตร์มาจัดประเภทย่อยของเรื่องตลก โดยเน้นที่ประเภทแรก และมีการพูดถึงประเด็นการแปลด้วยว่า เรื่องตลกประเภทแรกที่เขาเรียกว่า "poetic jokes" นั้น เป็นประเภทที่แปลข้ามภาษาได้ยาก เนื่องจากมีการเล่นคำ (puns)

ประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับ Hockett เนื่องจากการที่จะหาคำคู่เทียบระหว่างสองภาษาได้นั้นเป็นเรื่องยาก การแปลการเล่นคำในเรื่องตลกจึงเป็นเรื่องที่ยากไปด้วย ส่วนคำที่เขาใช้เรียกเรื่องตลกประเภทนี้ว่าเป็นเหมือน "บทกวี" นั้น น่าจะเป็นเพราะเขามองว่าภาษาแบบร้อยกรองนั้นเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่แปลได้ยากเช่นกัน แตกต่างกันตรงที่ว่า การแปลบทกวีนั้น ความยากอยู่ที่จะถอดความเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ยังคงมีเสียงสัมผัสไพเราะได้อย่างไร ในขณะที่การแปลเรื่องตลกที่มีการเล่นคำนั้น ความยากอยู่ที่ตรงที่จะแปลการเล่นคำได้อย่างไรหากไม่มีคำคู่เทียบ หรือแม้มีคำใกล้เคียงกันพอจะเป็นคำคู่เทียบได้ ก็อาจมีอุปสรรคอีกว่าจะยังรักษาความตลกขบขันของเรื่องนั้นๆ ไว้ได้หรือไม่ หรือหากภาษาหนึ่งมีการเล่นคำแบบที่อีกภาษาไม่มี เช่น ในภาษาไทยมีการเล่นคำพวน ซึ่งเป็นการสลับหน่วยเสียง แต่ในภาษาอังกฤษไม่มีการเล่นคำแบบนี้ (มีแต่สลับหน่วยคำ) การแปลเรื่องตลกที่คำพวนเป็นอังกฤษย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

ในลำดับถัดไป ผู้เขียนขอแสดงตัวอย่างคร่าวๆ ตามที่ Hockett (1973) ได้จำแนกประเภทย่อยของเรื่องตลกแบบบทกวี ตามลักษณะของการเล่นคำในเรื่อง ซึ่งเขาได้แบ่งออกเป็นสองแบบ ได้แก่ "Perfect Pun" และ "Imperfect Pun" ดังนี้

Perfect Pun:

(3)

Sign on a shop:

"Cohen and Son. Tailor and Attorney. Let us press your suit."

Imperfect Pun:

(4)

Sign on the gate of a nudist club in October:

"Clothed for the season."

ตัวอย่าง 3 มีการเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง คือ *suit* ซึ่งหมายความได้ทั้ง "ชุดสูท" และ "คดีความ" ส่วนตัวอย่าง 4 เป็นการเล่นคำแบบพ้องเสียงคล้าย คือ ไม่ใช่คำที่ออกเสียงเหมือนกันครบถ้วนทุกหน่วยเสียง ในเรื่องนี้มีการเปลี่ยนคำว่า *closed* ที่มักปรากฏตามป้ายร้านทั่วไปในช่วงปิดให้บริการ เป็นคำว่า *clothed* ซึ่งต่างกัน 1 หน่วยเสียงที่ตำแหน่งก่อนสุดท้าย คือ *closed* /cloʊd/ กับ *clothed* /cloʊd/

ในเวลาต่อมา มีนักภาษาศาสตร์อีก 2 ท่าน ได้เสนอวิธีการจัดประเภทการเล่นคำในเรื่องตลกของภาษาอังกฤษใหม่ คือ Pepicello and Weisberg (1983) ทั้งสองได้จำแนกประเภทการเล่นคำใหม่เป็นกลวิธีตามระดับของหน่วยทางภาษา ได้แก่ หน่วยเสียง หน่วยคำ และวลีหรือหน่วยในระดับวากยสัมพันธ์ ดังจะแสดงตัวอย่างคร่าวๆ ดังนี้ (Pepicello and Weisberg 1983: 66)

Phonological Strategy

(5) Sign on the gate of a nudist club in October:
"Clothed for the season."

Morphological

(6) A woman

Strategy

asked me if
I'd like my
palm read,
and when I
said yes. She
painted it.

Pseudomorphological

(7) What's the

Strategy

key to a good
dinner?
A turkey.

Syntactic Strategy

(8) How is a duck

like an icicle?
Both grow
down.

เราจะเห็นว่าเรื่องที่ 5 ซึ่งตรงกับเรื่องที่ 4 ของ Hockett (1973) ถูกจัดไว้เป็นประเภทที่หนึ่ง ซึ่งผู้เขียนไม่ค่อยเห็นด้วยกับวิธีการจัดประเภทการเล่นคำตามแบบดังกล่าวนี้ เพราะเมื่อสังเกตในภาพรวมแล้ว ทุกเรื่องและทุกกลวิธีก็ล้วนเกี่ยวข้องกันในแง่มีคำหรือพยางค์ที่พ้องเสียงกันทั้งสิ้น ดังเช่น เรื่องที่ 8 เปิดกับหยาดน้ำแข็ง (ที่เกาะตามชายคาบ้าน) ต่างกันอย่างไร คำตอบคือ *Both grow down* ซึ่งคำสำคัญในเรื่องนั้นอยู่ที่ *down* ที่เป็นได้ทั้งคำนาม แปลว่า "ขนอ่อน" และคำวิเศษณ์ แปลว่า "(ในทิศทาง) ลงต่ำ" ซึ่งถือเป็นคำพ้องรูปพ้องเสียง (homonymy) กล่าวคือการเขียนสะกดคำเหมือนกัน และการออกเสียงก็เหมือนกัน

Chiaro (1992) แย้งว่าการอธิบายขตลกบางอย่างในภาษาอังกฤษนั้นไม่สามารถจะทำได้โดยแบ่งกลวิธีตามระดับหน่วยทางภาษาเสมอไป เช่น ในบางกรณีก็พบว่าเป็นการเล่นกับ

กฎเกณฑ์ในการสนทนา ซึ่งต้องอ้างอิงหลักทางวจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) ในการอธิบาย ดังตัวอย่าง (Chiaro 1992: 43)

(9)

At the customs:

Customs officer: Cigarettes, brandy, whisky, ...

Girl: How kind you are in this country! I'll have a coffee please.

ในเรื่องนี้แสดงตัวอย่างของการสนทนาโต้ตอบที่ไม่สอดคล้องกับบริบท กล่าวคือเจ้าหน้าที่ศุลกากรกล่าวไล่เสียงรายการสิ่งของที่จะต้องสำแดง ซึ่งอันที่จริงเป็นการถามว่ามีสินค้าดังกล่าวติดตัวมาด้วยหรือไม่ แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่กล่าวเพียงสั้นๆ เฉพาะชื่อรายการสินค้า และบังเอิญว่าสินค้าที่กล่าวนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม จึงทำให้ฝ่ายผู้เข้าประเทศ ซึ่งในที่นี้ คือ Girl ตีความว่าเป็นการเสนอสิ่งต่างๆ ให้เลือก ความขบขันจึงเกิดขึ้นจากการตีความวจนกรรม (speech act) ผิดพลาดไป กล่าวคือวจนกรรมการถามกลายเป็นการเสนอสิ่งของ

อย่างไรก็ตามยังคงมีนักภาษาศาสตร์จำนวนมาก (เช่น Milner, 1972; Holmes, 1973; Alexander, 1981; อ้างใน Attardo 1994: 114) ให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งประเภทของการเล่นคำในเรื่องตลกภาษาอังกฤษ โดยพยายามที่จะอธิบายภาษาอื่นๆ ด้วยวิธีเดียวกันนี้ด้วย ซึ่งต่างก็มีวิธีการจัดในรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้าง แต่พอจะสรุปคร่าวๆ ได้ว่า การเล่นคำ หรือ "pun" นั้นไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่ที่ระดับคำเดี่ยวๆ Attardo (1994: 132-133) มองว่าลักษณะที่สำคัญของการเล่นคำนั้นจะต้องเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหน่วยเสียง (อาจจะใน

ระดับคำหรือวลีก็ได้ – ผู้เขียน) ที่มีความหมายต่างกันหรือแย้งกันในบริบทหนึ่งๆ

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างตลกภาษาอังกฤษเรื่องหนึ่ง que แสดงการเล่นคำ ดังนี้

(10)

I wouldn't say she was pretty and I wouldn't say she was ugly – just pretty ugly.

เราจะเห็นว่ามีการเล่นคำ *pretty* ซึ่งปรากฏในเรื่องนี้สองครั้ง แต่เป็นคนละหมวดคำกัน หรือที่มักถูกจัดว่าเป็นคนละคำกันที่พ้องรูปพ้องเสียง อันแรกเป็นคำคุณศัพท์ มีความหมายในเชิงบวก แต่ *pretty* อันหลังเป็นคำวิเศษณ์ แปลว่า "มาก" ขยายความคำคุณศัพท์ *ugly* "น่าเกลียด" เราจะเห็นการเชื่อมโยงของกลุ่มหน่วยเสียงที่เหมือนกัน ระหว่าง *pretty* คำคุณศัพท์ กับ *pretty* คำวิเศษณ์ ซึ่งทั้งสองไม่เพียงแต่มีความหมายต่างกัน แต่เมื่อมาอยู่ในบริบทดังกล่าว มันยังก่อให้เกิดความหมายที่ขัดแย้งกันระหว่างความหมายเชิงบวกกับความหมายเชิงลบ

ตัวอย่าง 10 คงจะพอช่วยให้เข้าใจการวิเคราะห์การเล่นคำของเรื่องตลกได้ชัดเจนขึ้นตามแนวคิดของ Attardo (1994) ที่เน้นการแย้งกันทางความหมาย ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความตลกขบขันไม่ใช่แค่เรื่องเสียงที่พ้องหรือคล้ายกัน เนื่องจากการเล่นคำ หรือ "pun" อาจปรากฏในบริบทการใช้ภาษารูปแบบอื่นๆ ก็ได้ เช่น บทกวี ซึ่งไม่จำเป็นต้องซ้ำ แต่หากปรากฏในเรื่องตลกซึ่งจำเป็นต้องให้เกิดความขบขัน เราจำเป็นจะต้องคำนึงถึงทั้งความหมายที่ต่างกันและบริบทในเรื่องที่มีส่วนช่วยให้ความหมายขัดแย้งกันเองด้วย

อันที่จริงก่อนหน้าการนำเสนอของ Attardo (1994) อาจารย์ของเขา คือ Raskin (1985) ได้เสนอแนวคิด “คู่ความหมายแย้ง” หรือ “script opposition” ทั้งนี้เพื่อประยุกต์ใช้ ในการวิเคราะห์เรื่องตลกไม่ว่าจะเป็นในแบบที่มีการเล่นคำ หรือไม่มีการเล่นคำก็ตาม เนื่องจาก “script”² เป็นหน่วยทางอรรถศาสตร์แนวปริชาน (cognitive semantics) ที่มีการผนวกรวมความรู้ ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้ใช้ภาษา เข้าไว้กับภาษาที่ใช้ หากเราลองวิเคราะห์ตัวอย่าง ที่ 10 ตามแนวคิดของ Raskin (1985) เราจะได้คู่ความหมายแย้งระหว่าง [ugly vs not ugly] หรืออาจจะกล่าวอีกอย่างในภาษาไทยได้ว่า [หน้าตาน่าเกลียดกับไม่น่าเกลียด]

ประเด็นน่าสนใจอีกประการหนึ่งที่ Raskin (1985) ได้เสนอไว้ คือ เขาเชื่อว่าหาก เราพยายามจัดประเภทเรื่องตลกในระดับบนสุด หรือเรียกเป็นศัพท์เทคนิคว่า “superordinate category” จะพบว่ามีความหมายแย้งเพียง สามคู่เท่านั้นที่เป็นสากลลักษณะ ได้แก่ การแย้ง กันระหว่างเรื่องที่ [จริง กับ ไม่จริง], [เป็นไปได้ กับ เป็นไปไม่ได้], และ [ปกติ กับ ไม่ปกติ] ส่วนตัวอย่างที่ 10 ผู้เขียนเห็นควรว่าน่าจะจัด อยู่ในประเภท [จริง กับ ไม่จริง] กล่าวคือตอน แรกดูเหมือนผู้แต่งเรื่องตลกจะบอกว่า *แม่เธอจะไม่สวย แต่เธอไม่ได้น่าเกลียด แต่สุดท้ายก็เผย ความจริงว่า แท้จริงแล้วเธอน่าเกลียดมาก*

² Script เป็นหน่วยทางอรรถศาสตร์ หรือหน่วยทาง ความหมาย มักเรียกสั้นๆ ว่า “บท” แต่ในงานนี้ผู้เขียน มิได้เรียก “คู่บทแย้ง” เนื่องจากมีงานวิจัยก่อนหน้านี้ใน ไทยได้แปล script opposition เป็น “คู่ความหมายแย้ง” และเป็นที่ใช้กันอย่างกว้างขวางแล้ว อาทิ กาญจนา เจริญ เกียรติบวร (2549) กาญจนา ศรีสมุทร (2553) ฯลฯ

ผู้เขียนเห็นว่าสิ่งที่ Raskin (1985) เสนอนี้เป็นเรื่องน่าสนใจ ซึ่งฉบับนี้ยังไม่มีผู้ใด พิสูจน์หรือล้มล้างแนวคิดนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนพบว่ามียุคหนึ่งที่แม่ตัวผู้เขียนเองยัง รู้สึกว่าการจัดเรื่องตลกแต่ละเรื่องเข้าประเภท หลักดังกล่าวเป็นเรื่องยาก เพราะมีความเหลื่อม ล้าระหว่างบางประเภท หากจะมีการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างการเรียนรู้เรื่องตลกเรื่องใด เรื่องหนึ่งของผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษา ต่างประเทศ กับกลุ่มผู้ที่พูดได้สองภาษาหรือ เจ้าของภาษา อาจจะเป็นไปได้ว่า เรื่องตลก เรื่องเดียวกันนั้น เจ้าของภาษาอาจมองว่าเป็น การขัดแย้งระหว่างเรื่องที่เป็นไปได้ กับเป็นไป ไม่ได้ ในขณะที่ผู้เรียนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอาจ มองต่างออกไป

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างเรื่องตลกเรื่อง หนึ่งจากงานของ Raskin (1985: 25) ซึ่งเขา วิเคราะห์ไว้ว่าเป็นการแย้งกันแบบคู่ [เป็นไปได้ กับ เป็นไปไม่ได้] ดังนี้

(11)

An aristocratic Bostonian lady hired a new chauffer. As they started out on their first drive, she inquired:

“What is your name?”

“Thomas, ma’am,” he answered.

“What is your last name?” she said. “I never call chauffeurs by their first names.”

“Darling, ma’am,” he replied.

“Drive on, Thomas,” she said.

สำหรับเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่าเรามีสิทธิ์จะ ตีความเป็นแบบ “ปกติ กับ ไม่ปกติ” ก็น่าจะได้ เนื่องตัวละครฝ่ายหญิงโดยปกติจะไม่ทำสิ่งนี้ กล่าวคือ ไม่เรียกชื่อต้นของคนขับรถว่า Thomas

แต่ในท้ายที่สุดก็ต้องยอมเรียกชื่อต้น เนื่องจากยอมรับชื่อสกุล Darling “ที่รัก” ไม่ได้ หากเรียกแล้วคงจะฟังคล้ายเรียกสามี อีกประการหนึ่ง หากจะมองที่ชื่อสกุลของคนขับรถก็ต้องถือว่าไม่ปกติเท่าไรนักที่ใครจะชื่อแบบนี้

นอกจากนักภาษาศาสตร์ที่พยายามเสนอแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่เอื้อให้สามารถจะนำไปใช้วิเคราะห์ภาษาอื่นๆ ได้ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีนักภาษาศาสตร์รุ่นใหม่อีกท่านหนึ่ง คือ Oaks (1994, 1990) ที่มองว่า เราจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษานั้นๆ เสียก่อน ว่ามีลักษณะพิเศษเฉพาะแบบใดบ้างที่เอื้อให้เกิดความกำกวมได้ง่าย เพราะความกำกวมเป็นหัวใจสำคัญของเรื่องตลก โดยเฉพาะเรื่องตลกที่เล่นกับตัวภาษา โดยเขาได้ศึกษาและรวบรวมลักษณะที่ก่อให้เกิดความกำกวมได้ง่ายของภาษาอังกฤษไว้ โดยเรียกลักษณะดังกล่าวกันว่า “ตัวก่อให้เกิดความกำกวม” (ambiguity enabler) เช่น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีกาล (tense) อดีตกาล (past tense) เป็นตัวที่ก่อให้เกิดความกำกวมได้ง่ายอันหนึ่ง จึงเอื้อต่อการเล่นคำในเรื่องตลก หรืออดีตกาลที่ปรากฏพร้อมกับกรรมวาจก (passive voice) ก็เอื้อให้เกิดการเล่นคำได้ง่ายเช่นกัน ดังตัวอย่างเรื่องตลกในงานวิจัยของเขา

(12)

How was the blind carpenter able to see?

He picked up his hammer and saw.

(Rosenbloom 1976 cited in Oaks 1994: 385)

(13)

Diner: This coffee is like mud.

Water: Well, it was ground this morning.

(Clark 1968 cited in Oaks 1994: 383)

เรื่องที่ 13 คอนข้างจะซับซ้อนกว่าเรื่องที่ 12 เนื่องจากอยู่ในรูปของกรรมวาจกที่เป็นอดีตกาล ตัวกริยาสำคัญ คือ *grind* “บด” เมื่อผันเป็นกริยาช่องสามเพื่อให้สอดคล้องกับความ เป็นกรรมวาจก ก็จะได้เป็นคำว่า *ground* ซึ่ง บังเอิญพ้องรูปพ้องเสียงกับคำว่า *ground* ที่ แปลว่า “ดิน” และเมื่อมาอยู่ในบริบทรวมกับ อดีตกาล จึงทำให้เรื่องนี้ฟังแล้วกำกวม บริกรจะตอบอย่างไรในความหมายใดก็คงไม่ผิด เพราะคนถามบ่นว่ากาแฟ (ณ เวลานั้น) มันเหมือนโคลน *ก็เมื่อเข้มนั้นเป็นดินมาก่อน* (เมื่อเติมน้ำ ชงดื่ม ย่อมกลายเป็นโคลน) หรือหากตีความตรงตัวก็ยังฟังได้อยู่ *ก็เมื่อเข้มนั้นเพิ่งถูกบด* (ซึ่งอาจจะบดไม่ละเอียดพอ ทำให้ขุ่นไป) แต่ผู้แต่งเรื่องตลกคงอยากจะให้ตีความเป็นอย่างแรกมากกว่า

ผู้เขียนเห็นด้วยกับแนวคิดของ Oaks (1994, 1990) หากเราย้อนกลับมาดูภาษาไทย เราคงจะเล่นคำแบบนี้ไม่ได้ เพราะภาษาไทยไม่มีกาล เราไม่ต้องผันคำกริยาเมื่ออยู่ในรูปของอดีตกาล เนื่องจากภาษาเราไม่ใช่ภาษาที่มีวิภัติ บังปัจจัย (inflectional language) แต่เป็นภาษาคำโดด (isolating language) แต่เรามีโครงสร้างการเรียงคำที่น่าสนใจ อันจะเป็นตัวทำให้เกิดความกำกวมได้ง่าย เช่น ในงานวิจัยของ Jaroenkiatboworn (2007) ได้กล่าวถึงโครงสร้าง คำประสมในภาษาไทยไว้ว่ามีโครงสร้างการเรียงคำคล้ายประโยค กล่าวคือ noun(subject) + verb + noun(object) อาทิ คำว่า *ข้าวราดแกง*

(14) แม่ค้า: นี่คะ ข้าวราดแกงที่คุณสั่ง

ลูกค้า: อะไรกัน นี่มันมีแต่ข้าวเปล่า ไม่เห็นมีแกงตรงไหน

แม่ค้า: มันอยู่ข้างล่าง ก็คุณสั่งข้าวราดแกงนี้
ไม่ได้สั่งแกงราดข้าวสักหน่อย

หลังจากที่ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของแนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ในการวิเคราะห์เรื่องตลกพร้อมกับแสดงตัวอย่างเรื่องตลกภาษาอังกฤษและภาษาไทยไปบ้างแล้ว ในลำดับถัดไป ผู้เขียนจะเน้นแสดงตัวอย่างเรื่องตลกแบบต่างๆ ที่มักเป็นที่นิยมพูดเล่นกันในภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจมีประโยชน์ต่อการนำไปสอน โดยอาจจะใช้เสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนให้ไม่น่าเบื่อ หรือสอนเกี่ยวกับเรื่องตลกโดยตรงเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับอารมณ์ขันแบบผู้พูดภาษาอังกฤษ ซึ่งหากผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับสิ่งเหล่านี้มากขึ้นเรื่อยๆ ก็น่าจะเป็นไปได้ว่า ในท้ายที่สุดเขาก็จะสามารถเข้าถึง หรือ “รู้” (acquire) สมรรถนะทางอารมณ์ขันแบบเจ้าของภาษาได้

3. อารมณ์ขันทางภาษาแบบผู้พูด

ภาษาอังกฤษ

หลังจากที่ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจทำการวิจัยแล้ว ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะเน้นแสดงตัวอย่างเรื่องตลกภาษาอังกฤษ 2 แบบหลักๆ คือ หนึ่ง เรื่องตลกที่เล่นกับตัวภาษา และ สอง เรื่องตลกที่เกี่ยวกับด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในแง่ประกอบการสอนภาษาอังกฤษ

3.1 เรื่องตลกที่เล่นกับตัวภาษา

ตามที่ได้วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ในหัวข้อก่อนหน้านี้ เราจะพบว่านักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์จัดประเภทเรื่องตลกที่มีการเล่นคำเป็นอันมาก แต่ไม่ว่านักภาษาศาสตร์จะวิเคราะห์จัดประเภท

อย่างไร เรื่องตลกในภาษาอังกฤษก็ยังคงมีลักษณะตามธรรมชาติที่มันเป็น หรือตามที่เจ้าของภาษานิยมพูดเล่นกัน เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

ในลำดับถัดไปผู้เขียนจะกล่าวถึงเรื่องตลกภาษาอังกฤษที่มีการเล่นคำในรูปแบบต่างๆ ซึ่งน่าจะมีส่วนช่วยสำหรับผู้สอนภาษาอังกฤษในการนำไปใช้สอนศัพท์ เนื่องจากคำหนึ่งๆ นั้นมีได้หลายความหมาย หรือคำสองคำออกเสียงคล้ายคลึงกันมากก็อาจเป็นตัวอย่งให้ผู้เรียนตระหนักถึงการออกเสียงว่ามีความสำคัญ หากออกเสียงผิดเพี้ยนไปเพียงนิดเดียว ก็อาจจะกลายเป็นคำอื่นได้

3.1.1 เรื่องตลกที่มีการเล่นคำแบบต่างๆ

เรื่องตลกประเภทนี้มีรูปแบบที่นิยมเล่นกันหลากหลาย เช่น Knock - knock jokes, การตั้งคำถาม หรือแบบปริศนาคำทาย (riddles) ตลอดจนแบบข้อความเดียว (one-liner)

(15)

'Knock, knock'

'Who's there?'

'Noah.'

'Noah who?'

'Noah good place to eat?' (= Know a good place to eat?)

(16)

Knock, knock

Who's there?

Iva.

Iva who?

Iva a sore hand from knocking! (= I've a sore hand from knocking!)

สำหรับเจ้าของภาษา Knock - knock jokes ค่อนข้างเป็นที่นิยมเล่นกันในหมู่เด็กๆ หากจะนำไปใช้สอน ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะใช้สอนแก่ผู้เรียนในระดับที่ความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างดี เนื่องจากพบว่า Knock - knock jokes ส่วนใหญ่มีการเล่นคำในลักษณะพ้องเสียงคล้ายมากกว่าคำพ้องเสียงเหมือน ซึ่งสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษานั้น ค่อนข้างจะเป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียนในการที่จะให้ทายคำ หรือค้นหาอีกคำหนึ่งที่พ้องเสียงคล้าย อย่างไรก็ตามเรื่องตลกแบบนี้มีข้อดีที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงการออกเสียงและการพ้องเสียงของคำที่เขียนต่างกัน ซึ่งในที่นี้เป็นแบบพ้องเสียงคล้าย ไม่ใช่คำที่ออกเสียงเหมือนกันทั้งคำ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเลือกเรื่องด้วย เพราะบางเรื่องก็ไม่จัดว่ายากเกินไปนัก เช่น เรื่องที่ 16 ผู้สอนที่สนใจเรื่องตลกแนวนี้สามารถค้นหาตัวอย่าง ตลก แบบ นี้ เพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://www.funology.com/knock-knock-jokes/>

ในหัวข้อถัดไปผู้เขียนจะแสดงตัวอย่างเรื่องตลกที่มีการเล่นคำที่ออกเสียงเหมือนกันคือเรื่องตลกแบบข้อความเดียว (one-liner) อันที่จริงเรื่องตลกแบบข้อความเดียวนั้นเท่าที่พบก็มีทั้งที่มีการเล่นคำ และที่ไม่มีการเล่นคำ แต่ในหัวข้อนี้จะเน้นประเภทที่มีการเล่นคำ เพื่อเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้สอนศัพท์ประเภทคำที่มีหลายความหมาย

(17)

The first thing which strikes a stranger in New York is a big car. (Attardo, 1994: 146)

(18)

I have just learned the sign language. It's pretty handy.

เรื่องที่ 17 เป็นการเล่นคำที่มีหลายความหมาย คือ *strike* ที่แปลได้ทั้ง "ทำให้สะดุดตา" กับ "ชน" ในช่วงแรกๆ ปรืบทคำว่า a stranger ชวนให้ผู้อ่านคิดว่า The first thing which strikes a stranger... น่าจะเป็นความหมายแรก เพราะการเป็นคนแปลกถิ่นย่อมตื่นตากับสิ่งใหม่ๆ ที่ได้เห็น แต่เมื่ออ่านต่อจนจบกลับพบว่าเราอาจตีความประโยคนี้ใหม่เป็นความหมายที่สองก็ได้ เนื่องจาก a big car เป็นปรืบทที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับ "ชน" ก็ได้³ ส่วนเรื่องที่ 18 เป็นการเล่นคำ *handy* ซึ่งโดยปกติจะหมายถึง "สะดวก" หรือ "ใช้คล่อง" แต่ในเรื่องนี้จงใจจะให้กำกวมว่ามีอีกความหมายหนึ่งคือ "มันเต็มไปด้วยมือ" หากผู้อ่านสนใจเรื่องตลกประเภท one-liner ที่เล่นกับคำหลายความหมายก็สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.punoftheday.com

³ Attardo (1994: 146) ได้กล่าวถึงตัวอย่างนี้ภายใต้หัวข้อ resolution/ justification of puns ในแง่การรับรู้ของผู้อ่านเกี่ยวกับ puns ในเรื่องตลกนี้ว่า "The hearer is aware that "strike" was first misleadingly used in the sense of "catch one's attention" and later in the sense of "hit." เนื่องจากผู้อ่านทราบดีว่าเรื่องตลกมักเล่นกับความกำกวม หากมีการเล่นคำปรากฏอยู่ ผู้อ่านย่อมพยายามค้นหาให้ได้ว่ามันกำกวมระหว่างความหมายใดกับความหมายใดและเกิดขึ้นอย่างเหมาะสมภายใต้ปรืบทเดียวกันนั้นได้อย่างไร ซึ่งเรียกว่าเป็นกระบวนการ resolve or justify puns หากพิจารณาปรืบทคำที่เรียงลำดับแวดล้อม strike ในตัวอย่างที่ 17 ซึ่งได้อธิบายในข้างต้นแล้ว ผู้เขียนก็เห็นด้วยว่าในแง่การรับรู้การเล่นคำในเรื่องตลกน่าจะเป็นตามที่ Attardo อธิบาย

ในลำดับถัดมาจะกล่าวถึงเรื่องตลกที่อยู่ในรูปแบบคำถาม-คำตอบและปริศนาคำทาย (Riddles) ซึ่งก็เป็นเรื่องตลกประเภทที่นิยมเล่นคำกันมาก

(19)

Q: What is black and white and red all over?

A: Newspaper.

(20)

Do you believe in clubs for young people?

Only when kindness fails.

เรื่องที่ 19 นั้น หากดูตามคำเขียนก็อาจจะชวนให้งง แต่ถ้าเป็นการเล่าหรือฟังเสียงเอา ผู้ฟังก็อาจจะพอเดาได้ ซึ่งคำสำคัญในเรื่องนี้ก็คือ red ซึ่งออกเสียงแบบเดียวกับคำกริยา read ในรูปอดีตกาล และในรูปที่อยู่ในโครงสร้างกรรมวาจก ซึ่งถ้าเราทวนประโยคคำถามใหม่เป็น

(21 (=19))

What is black and white and read all over?

Newspaper

ประโยคคำถามในข้อนี้ก็ยังคงออกเสียงแบบเดียวกับตัวอย่างที่ 19 เพียงแต่จะไม่กำกวม ซึ่งในการสอนศัพท์ เรื่องนี้ก็จะเป็นอย่างที่ตีในแง่ของกลุ่มคำพ้องเสียง (homophonous) แต่สะกดต่างกันและความหมายก็ต่างกัน ส่วนเรื่องที่ 19 นั้น คำสำคัญอยู่ที่ *club* ซึ่งแปลได้ทั้ง “สมาคม” และ “ไม้” ซึ่งเราจะเห็นความขัดแย้งทางความหมายในบริบทนี้ เพราะแน่นอนว่าการรวมกลุ่มสมาคมกันนั้นเป็นเรื่องดี แต่ถ้าเลิกญาติดีกันเมื่อไร ก็อาจจะถึงวิวาทกันได้ ซึ่ง “ไม้” ในที่นี้ อาจเป็นได้ทั้ง “ท่อนไม้” หรือ “ไม้เรียว” ก็ได้ แต่ทั้งสองอย่างก็ใช้เป็นอาวุธได้ หากเกิดการทะเลาะวิวาทกัน

ขึ้น การเล่นคำในเรื่องนี้จะเหมาะกับการสอนกลุ่มคำศัพท์ที่ทั้งพ้องรูปและพ้องเสียง (homonym)

นอกจากเรื่องตลกกลุ่มนี้จะช่วยสอนในแง่คำศัพท์ที่มีความหมายหลากหลายได้แล้ว บางเรื่องสามารถนำมาสอนในแง่การเขียนแบบสร้างสรรค์ (creative writing) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนฝึกคิดและหาคำศัพท์ที่มีเสียงคล้องจองมาประกอบเป็นเรื่องถาม-ตอบได้ เช่น

(22)

“What’s a baby pig called?”

A piglet.

So what’s a baby toy called?”

“A toilet.”

(Ross 1998: 15)

ผู้เรียนอาจจะสร้างเรื่องตลกแบบถาม-ตอบด้วยตนเองได้ ถ้าเขาได้ลองเห็นตัวอย่างการเล่นคำที่เป็นการประกอบคำใหม่ แต่ยังมีองค์ประกอบของหน่วยคำที่มีเสียงพ้องกันอยู่ดังเช่น ตัวอย่างที่ 22

3.1.2 เรื่องตลกที่เล่นกับความกำกวมทางโครงสร้างของภาษาอังกฤษ

ก่อนหน้านี้ผู้เขียนได้แสดงตัวอย่างเรื่องตลกที่เน้นการเล่นคำซึ่งเกี่ยวข้องกับความกำกวมของความหมายของคำที่หลากหลายเป็นหลัก แต่ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะเน้นกล่าวถึงเรื่องตลกที่เกี่ยวข้งกับความกำกวมทางโครงสร้างหรือวากยสัมพันธ์ (syntactic ambiguity) โดยจะนำเสนอ 3 ประเภทหลักๆ คือ เรื่องตลกที่มีความกำกวมของตำแหน่งกรรม ความกำกวมของคำประสม และการใช้คำสรรพนามในการอ้างถึง (reference) เช่น

(23)

Postmaster: Here's your five-cent stamp.

Shopper (with arms full of bundles): Do I have to stick it on myself?

Postmaster: Nope. On the envelope.

เรื่องตลกที่ 23 นี้ แสดงถึงความกำกวมของคำว่า *myself* ซึ่งอันที่จริงเป็นคำขยายกริยาลี *stick it* แต่เนื่องจากปรากฏในตำแหน่งเดียวกันกับคำที่จะเป็นกรรมของคำบุพบท *on* ได้ จึงทำให้เกิดการตีความที่สับสน ตัวอย่างประเภทนี้ ผู้สอนสามารถใช้สอนให้ผู้เรียนตระหนักถึงความกำกวมในแง่การเรียงคำต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความระมัดระวังไม่ว่าจะในแง่การเขียน หรือตีความข้อความต่างๆ ในการอ่าน นอกจากคำบุพบท *on* แล้ว คำบุพบท *with* เป็นอีกคำหนึ่งที่น่าสนใจ เช่น ลองเปรียบเทียบประโยคสี่ประโยคต่อไปนี้

- A. Jim opened the door with a key.
- B. Jim opened the door with a key card.
- C. Jim opened the door with an axe.
- D. Jim opened the door with Mary.

คงกล่าวได้ว่าสามประโยคแรกนั้นไม่กำกวมเลย แต่ประโยคที่สี่ คือ ประโยค D อาจตีความ *Mary* ได้ทั้งในแง่เป็นผู้ช่วยเปิดประตูรวมกันกับ Jim หรือเป็นอุปกรณ์ กล่าวคือ จอห์นจับ *Mary* ฟาดกับประตูแรงๆ จนประตูเปิดออกได้ในที่สุด นอกเหนือจากตัวบุพบทเองที่มีผลให้กำกวมได้ ตำแหน่งของกรรมที่มาอยู่ติดกันก็เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งหากผู้สอนยังเกรงว่าผู้เรียนอาจจะยังไม่เข้าใจในแง่ความกำกวมของตำแหน่งคำกับความหมายระหว่างการเป็นเครื่องมือหรือเป็นผู้กระทำ ผู้สอนอาจจะลองยกตัวอย่างในภาษาไทยซึ่งก็พอจะเทียบเคียง

ได้ในแง่ของตำแหน่งคำของกรรม (แต่ไม่ใช่ในแง่การใช้คำบุพบท) เช่น

(24)

เด็กชาย ก: “แม่เราได้รางวัลแม่ดีเด่นด้วยล่ะ เพราะแม่เราเป็นคนประหยัด อยุ่ยงเวลาซักผ้าเนี่ย แม่ก็จะไม่ใช่เครื่องซักเลย”

เด็กชาย ข: “อ้อ... ไข่มือซัก เออก็ดีเนอะ ประหยัดค่าไฟ”

เด็กชาย ค: “เปล่า... ไข่มือซัก”

ในลำดับถัดไป ผู้เขียนจะกล่าวถึง เรื่องตลกที่เกี่ยวข้องกับความกำกวมในแง่ตำแหน่งของกรรมตรงกับกรรมรองของคำกริยา เช่น

(25)

A: “Call me a taxi.”

B: “You are a taxi.”

A ใช้ประโยคสั่งกับ B เพื่อให้เขาเรียกแท็กซี่ให้ ซึ่งแท็กซี่จะต้องเป็นกรรมตรง แต่ B กลับตีความ *me* (= A) เป็นกรรมตรงของกริยา *call* แทน

(26)

A man eating a kebab goes up to a lady who has a yapping Chihuahua at her heels.

“Can I throw your dog a bit?” he asked politely.

“Certainly,” came the reply.

So he scooped the dog up and flung it a hundred yards.

เราจะเห็นได้ว่าเรื่องนี้ก็ไม่ต่างกับ 25 กล่าวคือ *your dog* ในประโยค *Can I throw your dog a bit?* ในตอนแรกน่าจะเป็นกรรมรองของกริยา *throw* กล่าวคือ ผู้ชายในเรื่องนี้ต้องการโยนหรือให้เศษอาหารแก่สุนัขของฝ่ายหญิง แต่ตอนจบของเรื่องกลับพลิกผันกลายเป็น

ว่าสนั้นนั้นเป็นกรรมตรงของกริยา *throw* โดยถูกตัวละครฝ่ายชายจับเหวี่ยงออกไป ตัวอย่างทั้งสองนี้คงจะเป็นประโยชน์ในแง่การสอนเรื่องกรรมตรงกรรมรองได้ดี ทำให้การเรียนรู้ไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษไม่น่าเบื่อ ผู้สอนอาจใช้วิธีให้ตัวอย่างเรื่องตลกให้ผู้เรียนอ่านก่อน แล้วลองให้วิเคราะห์เองดูก่อน จากนั้นจึงค่อยสรุปเป็นกฎไวยากรณ์ในตอนท้าย

ในลำดับถัดไปผู้เขียนจะกล่าวถึงความกำกวมของโครงสร้างคำประสม โดยจะเน้นที่ปรากฏอยู่ในคำประสมที่ขึ้นต้นด้วยคำนามแบบ *gerund form* เช่น

(27)

Mary: Are you fond of moving pictures?

John: Oh, yes, very.

Mary: Then, you won't mind moving some down out of the attic for me?

โดยหลักทางไวยากรณ์นั้น คำประสมเกิดจากการรวมกันของคำสองคำขึ้นไป และทำให้เกิดความหมายใหม่ที่เฉพาะเจาะจง ไม่ใช่ความหมายรวม ในเรื่องนี้เราจะเห็นว่ามีการเล่นกับคำกริยาที่เติม *-ing* ซึ่งปรากฏขยายหน้าคำนาม ซึ่งแปลว่า "ภาพยนตร์" ไม่ใช่แปลตรงๆ ว่า "ภาพที่กำลังเคลื่อน" หรือ "การเคลื่อนรูปภาพ" แต่เมื่อคำกริยาในรูปแบบดังกล่าวปรากฏหน้าคำนามก็จะทำให้มันดูกำกวมคล้ายจะเป็นกริยาวลีได้ ดังเช่นที่การสอนภาษาอังกฤษทั่วไปมักนิยมใช้ตัวที่กำกวม อาทิ

Flying planes can be dangerous.

การสอนด้วยอย่างแบบนี้ก็ไม่ถือว่าผิดอะไร แต่ผู้เรียนอาจจะเห็นภาพชัดกว่า หรือเข้าใจและจดจำได้ยาวนานกว่า หากมีการเสริมด้วยเรื่องตลกที่เกี่ยวข้องกับความกำกวมในลักษณะนี้ ในลำดับถัดไปผู้เขียนจะกล่าวถึง

ความกำกวมของการใช้คำสรรพนามในการอ้างอิง โดยจะเน้นตัวอย่างที่ใช้คำว่า *it* เช่น

(28)
A lady wrote to the "Dear Abby" column. She said: "I have been engaged to a man for some time, but just before the wedding, I find he has a wooden leg. Do you think I should break it off?"

ในเรื่องนี้มีการใช้คำสรรพนาม *it* ก่อให้เกิดความสับสนระหว่างการอ้างอิงถึง *a wooden leg* หรือ *wedding/ relationship* ซึ่งผู้สอนอาจใช้เรื่องตลกแนวนี้กระตุ้นเตือนผู้เรียนให้ตระหนักและระมัดระวังในแง่การเขียนก็ได้ เพราะถ้าจะไม่ให้กำกวม ก็ควรแทนด้วยคำนามคำใดคำหนึ่งไปเลยจะดีกว่า

(29)

Harry: "When I was a nine-year-old boy, I was left an orphan."

Sarah: "Oh, yes. What did you do with it?"

ตัวอย่างที่ 29 นี้จัดว่าซับซ้อนกว่าตัวอย่างที่ 28 เนื่องจากมีทั้งการเล่นกับความกำกวมเรื่องของตำแหน่งกรรมตรงกรรมรองแล้ว ก็ยังมีการใช้คำสรรพนาม *it* ให้สับสนเข้าไปอีก กล่าวคือ ในคำพูดของตัวละครฝ่ายชาย ตัวเขาเอง (*I*) เป็นกรรมตรงที่ถูกทอดทิ้ง แต่การใช้ *it* ในคำพูดของตัวละครฝ่ายหญิงทำให้ต้องตีความประโยคฝ่ายชายใหม่ว่า มีคนนำเด็กกำพร้ามาทิ้งไว้กับเขา เด็กกำพร้าจึงกลายเป็นกรรมตรง และ *it* ในที่นี้ก็คือคำสรรพนามแทน *an orphan* ที่ถูกนำมาทิ้งไว้กับตัวละครฝ่ายชายนั่นเอง

ผู้สอนภาษาอังกฤษที่สนใจค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องตลกที่กำกวมทางโครงสร้าง หรือทางวากยสัมพันธ์ สามารถดู

เพิ่มเติมได้ในงานของ Oaks (1990, 1994), Chiaro (1992), และ Ross (1998)

3.2 เรื่องตลกที่เกี่ยวกับด้านสังคมและวัฒนธรรม

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงเรื่องตลกภาษาอังกฤษที่แสดงลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม อันเกี่ยวข้องกับ ธรรมเนียมปฏิบัติ ค่านิยมความเชื่อ แบบแผนที่ตายตัว (stereotype) อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการนำเสนอเรื่องตลก อาทิ การเหยียดเชื้อชาติ การกตขีทางเพศ เป็นต้น

(30)

I rang up British Telecom, I said, "I want to report a nuisance caller", he said "Not you again".

สำหรับเรื่องนี้ ผู้เขียนเองขณะที่อ่านผ่านๆ ในตอนแรก ก็ไม่ค่อยเข้าใจมากเท่าใดนัก แต่เมื่อให้อาจารย์เจ้าของภาษาอ่าน เขากลับหัวเราะออกมาทันที และได้อธิบายให้ฟังจนเข้าใจ ผู้เขียนจึงได้รู้สึกซาในที่สุด เรื่องของการโทรศัพท์ร้องเรียนในประเทศอังกฤษนั้นเกิดขึ้นบ่อยและถือเป็นเรื่องปกติ แต่ความซาซนของเรื่องนี้อยู่ที่ คนที่โทรศัพท์เข้ามาต้องการจะแจ้งว่ามีคนนาราคาญโทรศัพท์มารบกวน หรือทำนองเป็นพวกโรคจิตชอบโทรศัพท์ก่อกวนชาวบ้าน แต่ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่รับเรื่องกลับตอบว่า "ขออย่าเป็นคุณอีกก็แล้วกัน" ซึ่งนั่นก็หมายความว่า คุณนั่นแหละที่โทรมาร้องเรียนบ่อยจนกลายเป็น *a nuisance caller*

ในลำดับถัดไปผู้เขียนจะขอเน้นกล่าวถึงเรื่องตลกที่แสดงการเหยียดกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมของอเมริกาและอังกฤษ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นผู้เขียนมิได้หมายความว่า จะให้อ่านนำเรื่องราว

เหล่านี้ไปสอนแก่ผู้เรียน สำหรับผู้เขียนแล้ว การได้ทราบว่าคนในสังคมมีความเชื่อต่อกลุ่มคนต่างๆ อย่างไร เป็นความรู้ส่วนหนึ่งที่เรควรทราบ แต่ในฐานะผู้สอน เราก็จำเป็นต้องกระตุ้นเตือนผู้เรียนด้วยว่าเรื่องตลกเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องอ่านอย่างวิพากษ์ (critical) ไม่ใช่อ่านเอา มัน อ่านเอาสนุก แล้วค่อยตามความเชื่อที่แฝงอยู่ในเรื่อง อาทิ ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงผมบลอนด์จัดว่าเป็นคนสวย แต่ไม่ฉลาด

(31)

A young blonde woman is distraught because she fears her husband is having an affair, so she goes to a gun shop and buys a handgun. The next day she comes home to find her husband in bed with a beautiful redhead. She grabs the gun and holds it to her own head. The husband jumps out of bed, begging and pleading with her not to shoot herself. Hysterically the blonde responds to the husband, "Shut up...you're next!"

เรื่องนี้ล้อเลียนผู้หญิงผมบลอนด์ว่าโง่งที่จะยิงตัวเองก่อน แล้วค่อยยิงสามีให้ตายตาม ซึ่งเป็นไปไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่าเรื่องทำนองนี้ไม่ได้แค่ถูกผู้หญิงผมบลอนด์ แต่ได้แสดงการกตขีทางเพศอีกด้วย เพราะไม่มีผู้ชายผมบลอนด์ตกเป็นเป้าล้อเลียนในเรื่องตลกแต่อย่างใด การจะสอนเรื่องตลกในหมวดนี้ผู้เรียนควรจะต้องได้รับการฝึกหัดให้รู้จักคิดวิพากษ์วิจารณ์เป็นด้วย ไม่ใช่เพียงแค้รับทราบว่าสังคมของเจ้าของภาษาเขาเชื่อกันอย่างนั้น แล้วจบ

นอกจากผู้หญิงผมบลอนด์แล้ว ผู้หญิงในฐานะอื่นๆ ก็ตกเป็นเป้าล้อเลียนเช่นกัน อาทิ แม่ม่าย

(32)

My mother-in-law fell down a wishing well, I was amazed, I never knew they worked.

a wishing well หมายถึง “บ่อน้ำอธิษฐาน” คนทางตะวันตกเชื่อกันว่า หากเราโยนเหรียญลงไปใบบ่อน้ำ (ซึ่งแต่เดิมเป็นบ่อน้ำบาดาล ต้องใช้ถังผูกเชือกหย่อนลงไปเพื่อตักน้ำขึ้นมาใช้) พร้อมกับอธิษฐานขอสิ่งใด เทพเจ้าที่รักษาบ่อน้ำเมื่อได้รับเงินของเราไปแล้ว ก็จะบันดาลให้เราได้สมความปรารถนาในสิ่งที่ขอ ซึ่งก็น่าจะเป็นเรื่องที่ดีๆ แต่ในเรื่องนี้กลับนำเสนอว่าให้ตัวละครแม่ยายตกลงใบบ่อน้ำอธิษฐาน ประโยคสุดท้ายของเรื่องที่ว่าลูกเขยกล่าวนั้นบ่งบอกเป็นนัยๆ ว่าเขาอธิษฐานในสิ่งที่ประสงค์ร้ายกับแม่ยาย ซึ่งไม่คาดคิดว่าการอธิษฐานแบบนี้จะได้ผล

นอกจากนี้ยังมีการล้อเลียนชนกลุ่มน้อยหรือผู้ที่อพยพย้ายเข้ามาใหม่ในสังคม เช่น ในสังคมคนอเมริกันก็มักล้อเลียนคนโปแลนด์ ส่วนในสังคมอังกฤษก็มักล้อเลียนคนไอริช

(Davies, 1996)

(33)

Q: How many Poles does it take to change a light bulb?

A: Five. One to hold the bulb and four to turn the table he is standing on.

(34)

An Irishman went into a shop and asked for a bar of soap.

“Certainly, sir,” said the shopkeeper. “Do you want it scented?”

“No, I’ll take it with me.”

(Davies, 1996: 86)

เรื่อง 33 นำเสนอคนโปแลนด์ที่ไม่ฉลาด

แม้แค่การเปลี่ยนหลอดไฟก็ทำเสียแปลกประหลาด ใช้คนเยอะมาก โดยคนหนึ่งจับหลอดไฟไว้นิ่งๆ แล้วยืนบนโต๊ะ ที่เหลืออีกสี่คนหมุนโต๊ะไปเรื่อยๆ จนกว่าหลอดไฟจะถูกหมุนเข้าเกลียวฐาน ส่วนเรื่องที่ 34 ล้อเลียนคนไอริชว่าไม่เข้าใจภาษาอังกฤษดีพอ โดยฟังแล้วเข้าใจผิดว่า คนขายจะจัดส่งให้ (scented = sent) ทั้งๆ ที่คนขายถามว่าเอาแบบมีกลิ่นหอมไหม

อนึ่ง เรื่องตลกแบบเนื้อหาเปลี่ยนหลอดไฟนี้เป็นที่นิยมเล่นกันมากในภาษาอังกฤษ โดยมีการเปลี่ยนกลุ่มคนที่ตกเป็นเป้าล้อเลียนเป็นอย่างอื่น เช่น คนกลุ่มอาชีพทนายในสังคมอเมริกันก็จะถูกล้อเลียนว่าหน้าเลือด ดังเช่นตัวอย่างข้างล่างนี้ คำถามยังคงเป็นการเปลี่ยนหลอดไฟเหมือนเดิม แต่คำตอบกลับไม่ใช่จำนวนคนที่ต้องใช้เปลี่ยนหลอดไฟ แต่เป็นการถามย้อนกลับว่า “คุณมีปัญญาจ่ายสักกี่คนล่ะ” ซึ่งเป็นการเสียดสีว่าการจ้างทนายคนหนึ่งได้นั้นต้องใช้เงินจำนวนมาก

(35)

Q: How many lawyers does it take to change a light bulb?

A: How many can you afford?

แม้ระหว่างสังคมอเมริกันกับอังกฤษซึ่งพูดภาษาเดียวกันก็ยังมีวาทกรรมการสร้างเรื่องตลกล้อเลียนกัน อาทิ คนอเมริกันส่วนใหญ่ที่เดิมทีเป็นชนชั้นกลุ่มล่างที่อพยพมาตั้งตัวที่ทวีปอเมริกา แต่สามารถประสบความสำเร็จในการนำพาประเทศให้กลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจไปได้ พวกเขาจึงภาคภูมิใจในความสำเร็จนี้เป็นอันมาก ขณะที่คนอังกฤษก็ยังคงภาคภูมิใจกับความมีชาติตระกูลที่ดีและมีประวัติศาสตร์ทางอารยธรรมอันยาวนาน

(Davies, 1996: 248 – 249)

(36)

A snobbish old major was asked by a firm if he'd recommend a certain man for the job. The major wrote back:

"Mr. Blank is an excellent young man. He is the son of Major Blank, the grandson of General Blank, the cousin of Sir Henry Blank, the nephew of Lord Blank, and he is otherwise well related."

The firm wrote back: "Thank you very much for your letter of recommendation concerning Mr. Blank. But we must point out that we require him for clerical work – not for breeding purposes."

(Copeland and Copeland, 1939 cited in Davies, 1996: 249)

เรื่องตลกเรื่องนี้เป็นการล้อเลียนความคิดและค่านิยมเดิมๆ ของคนอังกฤษที่มัวยึดติดกับรากเหง้าความเป็นผู้ดีมีชาติตระกูล ทั้งๆ ที่งานที่จะให้ทำนั้นเป็นแค่งานเสมียน มิใช่จะจ้างมาเพื่อสืบเผ่าพันธุ์ อย่างไรก็ตามนี่เป็นเพียงมุมมองของคนอเมริกันต่อคนอังกฤษ ซึ่งในความเป็นจริงอาจมิใช่ว่าคนอังกฤษทุกคนจะเป็นเช่นนั้น เรื่องตลกภาษาอังกฤษที่ล้อเลียนเชื้อชาติและกลุ่มคนเหล่านี้สามารถนำมาสอนได้ทั้งในแง่สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการอ่านเชิงวิพากษ์ (critical reading) ซึ่งเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดวิพากษ์วิจารณ์ แต่ความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวข้องกับมุมมองที่มีอัตราสูง ซึ่งไม่อาจด่วนสรุปได้ว่าเป็นจริง

ผู้สอนอาจฝึกให้ผู้เรียนลองค้นหาเรื่องตลกอื่นๆ ที่แสดงอุดมการณ์ต่อต้านความคิดความเชื่อเดิมๆ เหล่านี้ แล้วนำมาอภิปรายกันใน

ชั้นเรียน ผู้เรียนก็จะได้ทักษะในด้านการคิดเชิงวิพากษ์ไปด้วย

4. สรุป

Easthope (2000: 59) เคยกล่าวไว้ว่า *"In England it is damning for someone to lack "a sense of humor", while to make a successful joke can be drawn on with confidence as a way to end any awkward discussion."* กล่าวคือ มันเป็นเรื่องน่าอายในอังกฤษหากว่าคุณเป็นคนที่ไร้ซึ่งสำนึกทางอารมณ์ขัน แต่หากคุณสามารถเล่าเรื่องตลกได้อย่างดีเลิศแล้วละก็ คุณจะสามารถใช้มันยุติการอภิปรายใดๆ ที่ยืดเยื้อน่ารำคาญได้ทั้งสิ้น

จากคำกล่าวข้างต้นเราจะเห็นประโยชน์ของเรื่องตลกที่เป็นมากกว่าแค่การสนุกสนานเฮฮาไร้สาระไปวันๆ แต่มีพลังมากในการสื่อสารกับผู้คน การเรียนรู้เรื่องตลกในภาษาอังกฤษจึงไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษในบรรยากาศที่ไม่ตึงเครียด แต่ยังทำให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษ อันจะเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับตนเอง และในท้ายที่สุดเมื่อผู้เรียนคุ้นเคยกับอารมณ์ขันที่แสดงออกผ่านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีแล้ว ผู้เรียนก็จะสามารถพูดคุยเฮฮา (joking) กับเจ้าของภาษาได้อย่างมั่นใจ

อนึ่ง ในแง่ของการสอนนั้น เราต้องยอมรับว่าสิ่งที่ผู้สอนจะทำได้อย่างแน่นอน คือ การทำให้ผู้เรียน "เข้าใจ" ลักษณะอารมณ์ขันที่แสดงออกในรูปของภาษาของผู้พูดภาษาอังกฤษ ส่วนการที่ผู้เรียนเข้าใจแล้วจะ "ฮา" หรือไม่นั้น เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติมต่อไป แต่คงจะไม่ใช้หน้าที่หรือเป้าหมายโดยตรงของผู้สอนที่จะต้องทำให้ผู้เรียน "ฮา"

ให้ได้ เพราะสิ่งนี้ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ สมรรถนะทางภาษาของผู้เรียน ความถี่ในการได้สัมผัสภาษากับเพื่อนต่างชาติหรือผ่านสื่อต่างๆ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ในทัศนะของผู้เขียน ผู้เขียนค่อนข้างมั่นใจว่าหากผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนหรือสัมผัสภาษาอังกฤษแบบเข้มข้นมากขึ้นเรื่อยๆ ก็น่าจะเป็นไปได้สูงที่เขาจะเข้าถึง

สมรรถนะทางอารมณ์ขันแบบอังกฤษได้โดยสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกล่าวจบบทความนี้ด้วยเรื่องตลกอันหนึ่งเพื่อย้ำเตือนให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นคนที่มีอารมณ์ขัน ดังนี้
If towels could tell jokes they would probably have a dry sense of humor.

อาจารย์ ดร. กานดากร เจริญกิตตวร

สำเร็จการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิตด้านภาษาศาสตร์จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ขันในเชิงภาษาศาสตร์ วาทกรรมวิเคราะห์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นกรรมการกองบรรณาธิการวารสาร "ภาษาและภาษาศาสตร์" และวารสาร "วจนะ"

เอกสารอ้างอิง

- Attardo, Salvatore. (1994). **Linguistic Theories of Humor**. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Chiaro, Delia. (1992). **The Language of Jokes: Analysing Verbal Play**. London: Routledge.
- Davies, Christie. (1996). **Ethnic Humor around the World**. Indiana: Indiana University Press.
- Easthope, Antony. (2000). The English Sense of Humor? **Humor**, 13-1 (2000), 59-75.
- Hockett, C. F. (1973). Jokes. M.E. Smith (ed.) In **Studies in Linguistics in Honor of George Trager**, pp. 153 – 178. The Hague: Mouton.
- Jaroenkiatboworn, Kanjana. (2007). Compounding construction in Thai: Its contribution to humor. **Humor**, 20-3, 261–275
- Oaks, Dallin D. (1990). **Enablers of Grammatical Ambiguity**. Unpublished Doctoral Dissertation. Purdue University.
- Oaks, Dallin D. (1994). Creating Structural Ambiguities in Humor: Getting English Grammar to Cooperate. **Humor**, 7-4 (1994), 377 – 401.
- Pepicello, William J., and Robert W. Weisberg. (1983). In McGhee and Goldstein (eds), **Linguistics and Humor**, pp. 59 – 83. Berlin: Springer.
- Raskin, Victor. (1985). **Semantic Mechanisms of Humor**. Dordrecht: D. Reidel.
- Ross, Alison. (1998). **The Language of Humour**. London and New York: Routledge.
- Zajdman, Anat. (1991). Contextualization of Canned Jokes in Discourse. **Humor**, 4 - 1, 23-40.

